

Terveysperusteinen valmistevero

Hallitusohjelmakirjaus: ”Säädetään vuonna 2025 laki terveysperusteisesta ja porrastetusta valmisteverosta runsaasti sokeria sisältäville tuotteille. Esitys valmistellaan virkamiehistä ja asiantuntijoista koostuvan työryhmän pohjalta. Hallituskaudella valmistellaan myös suunnitelma laajemmasta terveysperusteisesta verosta runsaasti suolaa ja kovaa rasvaa sisältäville elintarvikkeille.”

Perustelut

Suomalaiset saavat ruuastaan liikaa sokeria, suolaa ja kovaa rasvaa. Tällä on vaikutusta sekä kansanterveyteen että sairauksien hoidon kautta sote-kustannuksiin.

Esimerkiksi tyyppin 2 diabetesta sairastavien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2017 olivat 2,5 miljardia euroa. Kansansairaudet aiheuttavat aina myös tuottavuuskustannuksia: sairauspoissaoloja, ennenaikaisia eläköitymisiä ja kuolemia.

Sairauksien ehkäisyssä ja hoidossa tarvitaan neuvonnan ja ohjauksen lisäksi myös uusia yhteiskunnallisia keinoja, kuten verotusta. Terveysperusteinen valmistevero tukisi ihmisten terveellisempiä valintoja ja kannustaisi teollisuutta valmistamaan terveellisempiä tuotteita valmisteveron välttämiseksi. Vero kohdistuisi vain epäterveellisiin tuotteisiin ja siten luotaisiin selkeä hintaero terveellisempien vaihtoehtojen hyväksi.

Eduskunta hyväksyi virvoitusjuomaveron muokkauksen yhteydessä (27.2.2023) lausuman, joka ohjaa seuraavaa hallitusta. Siinä edellytetään, että hallitus jatkaa terveysperusteisen veron valmistelua, joka ottaa laajemmin huomioon tuotteiden terveysvaikutukset.

Oikein mitoitettu ja kohdennettu terveysperusteinen verotus tuottaisi mittavia terveyshyötyjä ja vähentäisi sote-kustannuksia. Terveempien elinvuosien lisäksi valtio saisi verotuloja.

Veron tuottoarvio

SOSTE on arvioinut, että verolla on mahdollista kerätä jopa 500–1000 miljoonan euron tuotot. Laskelmassa on huomioitu nykyisen virvoitusjuomaveron muuttaminen selkeästi terveysperusteiseksi sekä entisen makeisveron palauttaminen ja sen muuttaminen laajasti eri tuoteryhmiä koskevaksi sokeriveroksi. Terveysperusteisen verotuksen vähäininkin laajentaminen paljon suolaa ja kovaa rasvaa sisältäviin tuotteisiin lisäisi tuottoja useammalla sadalla miljoonalla eurolla.

Toteutus

Ensivaiheessa verotus voisi koskea paljon sokeria sisältäviä tuotteita, mutta selvitystyö laajemmasta valmisteverosta, joka kohdistuisi myös suolaan ja kovaan rasvaan, on käynnistettävä samanaikaisesti. Mitä laajempi veropohja, sitä enemmän tuloja ja sitä suurempi vaikutus kansanterveydelle.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Terve Paino ry
Tarttumattomat sairaudet -järjestöverkosto

Lisätietoja: SOSTEn yhteiskuntasuhdepäällikkö Ulla Kiuru, ulla.kiuru@soste.fi, 040 744 0888